

Hur är det att vara en bläckfisk?

Other Minds

Peter Godfrey-Smith

Farrar, Straus and Giroux

Vi människor är släkt med bläckfiskarna – fast på långt håll. Riktigt långt håll. Vår senaste gemensamma släkting levde för ungefär 600 miljoner år sedan. Och sedan dess har vi utvecklat avancerade nervsystem av helt olika slag.

Hos bläckfiskar finns nästan dubbelt så många nervceller i armarna som i det centrala nervsystemet. Och matstruben passerar rakt genom hjärnan. Det innebär att en bläckfisk riskerar att lobotomera sig själv om den sväljer ett föremål så vasst att det skär håll på strupväggen.

Trots de enorma skillnaderna kan bläckfiskar bete sig på ett sätt vi människor kallar intelligent. Filosofen Peter Godfrey-Smith, som även är sportdykare, berättar inkännande om möten med vilda blötdjur. Dessutom redogör han för forskning om hur bläckfiskar klarar nya utmaningar som att skruva av locket på en burk.

Med utgångspunkt i bläckfiskarnas mentala liv försöker han också belysa hur omätbara subjektiva upplevelser kan tänkas passa in i naturvetenskapens världsbild. Här finns förstås inga färdiga svar. Trots det bjuder Godfrey-Smith på intressanta perspektiv på medvetandefrågan och hur evolutionen kan ha gynnat medvetna organismer.

”Det som gör *Other Minds* till en populärvetenskaplig bladvändare är författarens berättarkonst och medryckande entusiasm.”

Men det som gör *Other Minds* till en populärvetenskaplig bladvändare är författarens berättarkonst och medryckande entusiasm inför vad han kallar ”det närmaste vi kan komma en intelligent utomjording.”

Av Per Snarud

Spretigt om den kulturella evolutionen

Det kulturella djuret.

Om människans evolution och tänkandets utveckling

Patrik Lindenfors

Ordfront förlag

Denna bok av forskaren Patrik Lindenfors, som ursprungligen är zoolog, tar upp massor av

aspekter av det mänskliga. Det handlar om allt från ärfthet och intelligens till språk, inläring och beteendemönster. Mycket är spännande och tankvärt – och för den forskningsintresserade finns här utan tvekan mycket att lära.

Med det sagt så tycker jag ändå att boken spretar lite väl mycket. Kanske borde författaren valt en tydligare tråd – nu handlar boken om så många olika saker att den blir svår att sammanfatta. Man får läsa om massor av experiment och nya forskningsresultat. Är du forskningsnörd kommer du att läsa ut boken, men är du mera måttligt intresserad av de senaste rönen om hjärnan är risken att du inte följer med hela vägen.

Av Henrik Höjer

TIPS / WEBB

Juridiken bakom rättsfallen

www.jur.lu.se/oppetfall

Juridiska fakulteten vid Lunds universitet släpper en podcast som granskar några av Sveriges mest uppmärksammade rättsfall för alla som vill veta mer om juridiken bakom rubrikerna. Redaktionen består av forskare och lärare inom bland annat straffrätt, rättshistoria, bevisvärdering och civilrätt.

Automatiserad internetnostalgi

waybackmachine.org

Vill du veta hur en hemsida såg ut för 10 år sedan? 20 år sedan? Lösningen för den som känner sig nostalgisk heter ”Wayback Machine” – som arkiverat över 380 miljarder webbsidor ända sedan 1996 – öppet för alla.

Matematik nästan utan siffror

Siffrorna i våra liv – Hur vi använder matematik utan att räkna

Stefan Buijsman

Natur & Kultur

Vad är det för poäng med att lära sig de där formlerna och räknetricken på mattelektionerna i gymnasiet? De flesta av oss gör aldrig några beräkningar med integraler eller sannolikheter i vardagslivet.

Stefan Buijsman blev 2016 vid 20 års ålder Sveriges yngste doktor någonsin, när han disputerade på sin avhandling om matematikens filosofi. Nu berättar han i boken *Siffrorna i våra liv* om matematikens roll, nästan helt utan att använda siffror. Han argumenterar för att även den som inte själv behöver göra avancerade beräk-

ningar har glädje av att ha lite koll på den matematik som har betydelse för världen och samhället omkring oss. Vi får läsa om hur sannolikhetsberäkningar och spelteori ligger till grund för att förstå hur sjukdomar sprids och för att göra och tolka opinionsundersökningar. Han berättar om hur grafteori ger grunden för digitala karttjänster som visar bästa vägen mellan två platser, och om att derivator och integraler behövs bland annat för att avgöra att broar och byggnadsverk blir tillräckligt hållfasta.

Stefan bjuder också på en snabbtur genom matematikens historia och på besök till kulturer som inte använder siffror eller tal. Det är intressant att fundera på hur det går att koppla loss matematiken från konkreta mängder, storlekar och avstånd som vi kan se och ta på, och på så vis använda den som ett ännu mer kraftfullt verktyg.

Av Anna Davour